

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____ С.В. Іванов

«___» _____ 20__ р.

АУДИТ

ПРАКТИЧНИЙ АУДИТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до лабораторних занять
для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»
денної форми навчання

Реєстраційний номер
електронних методичних
рекомендацій у НМВ _____

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
обліку і аудиту
Протокол № 14
від 03.04.2012 р.

Київ НУХТ 2012

Аудит. Практичний аудит. Метод. рекомендації до лабор. занять для студ. напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» денної форми навчання / Уклад.: Н.І.Беренда, С.М.Ніколаєнко – К.: НУХТ, 2012. – 20 с.

Рецензент **Н.М. Ткаченко**, докт. екон. наук

Укладач: **Н.І. Беренда**, канд. екон. наук
С.М. Ніколаєнко

Відповідальний за випуск **Л.М. Чернелевський**, канд. екон. наук,
професор

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Комп'ютерна програма «Турбо Аудит» орієнтована на те, щоб з однієї сторони максимально полегшити працю аудиторів, а з іншої – забезпечити дотримання усіх правил і стандартів аудиторської діяльності та формування комплексу аудиторської документації, яка повністю відповідає визначеним критеріям.

Метою проведення лабораторних занять із дисциплін «Аудит» та «Практичний аудит» при підготовці фахівців напряму підготовки «Облік і аудит» є формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок, які дають змогу ефективно використовувати на практиці сучасні інформаційні системи і технології в аудиті на рівні, який би відповідав вимогам підготовки висококваліфікованих фахівців.

При проведенні лабораторних робіт студенти мають опанувати навички практичного застосування сучасних інформаційних технологій (ІТ) при вирішенні аудиторських завдань, вміти застосовувати сучасні технологічні засоби під час створення інформаційних баз та виконання конкретних функцій аудитора.

При проведенні лабораторних робіт студенти мають знати:

- особливості побудови та функціонування ІТ та комп'ютерних технологій (КТ) при вирішенні задач аудиту;
- основні комп'ютеризовані методи вирішення завдань аудиту;
- особливості проведення аудиту в КІС;
- прийоми організації комп'ютерних систем (КС) в аудиті за їх видами, рівнями та функціональним призначенням та уміти:
 - володіти сучасними програмними засобами, призначеними для вирішення задач аудиту;
 - застосовувати сучасні ІТ на всіх етапах аудиторської перевірки;
 - створювати постановки і моделювати окремі задачі та комплекси задач з аудиту для прийняття рішень;
 - здійснювати практичну роботу в комп'ютерній системі, спрямовану на вирішення задач аудиту.

Лабораторні заняття з дисциплін «Аудит» та «Практичний аудит» допоможуть студентам стати фахівцями і усвідомити, що знання в галузі сучасних ІС є однією із переваг на ринку праці.

Функціональна підсистема «Турбо Аудит» організована за основними етапами перевірки:

1 етап – підготовчий. На цьому етапі аудитор приймає рішення щодо можливості проведення аудиту, досягнення згоди між аудитором та клієнтом

щодо характеру перевірки та умов її проведення, формалізації досягнутих домовленостей шляхом укладання договору.

2 етап – планування аудиту. Цей етап передбачає здійснення процедур, спрямованих на отримання аудитором належного ступеня розуміння особливостей діяльності клієнта, визначення оптимальних підходів до організації перевірки, формування плану та робочої програми аудиту.

3 етап – збір аудиторських доказів. На цьому етапі аудитор проводить процедури перевірки на суттєвість та формує тести системи внутрішнього контролю для отримання свідочств, достатніх для формування аудиторської думки.

4 етап – заключний. На цьому етапі відбувається узагальнення результатів аудиторської перевірки з метою формування аудиторського звіту та підготовки відповідного виду аудиторського висновку.

2. ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

Дисципліна «АУДИТ»

Тема 1. Суть і предмет аудиту.

Виникнення аудиту та розвиток аудиторської діяльності. Поняття про аудиторську діяльність та її складові. Класифікація аудиту за певними ознаками та її практичне застосування. Предмет та об'єкти аудиту. Відмінності аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.

Література [1; 3; 5; 7; 9]

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.

Регулювання аудиторської діяльності. Інформаційне забезпечення аудиторської діяльності. Формуванні інформаційного забезпечення.

Література [1; 3; 4; 5; 8;]

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Оцінки звітності під час перевірки. Критерії оцінки, за допомогою яких можна визначити відповідність фінансової звітності попередньо встановленим нормам, правилам та показникам. Методичні прийоми аудиторської перевірки.

Література [3; 7; 9]

Тема 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю.

Поняття ризику і правила його оцінювання. Властивий ризик. Ризик контролю. Ризик невиявлення помилок. Суттєвість та її взаємозв'язок з аудиторським ризиком.

Література [2; 3; 6; 7; 9]

Тема 5. Планування аудиту

Стадії аудиторської перевірки. Планування аудиторської перевірки. Процедури аудиту. Поняття про аудиторські докази, їх джерела. Виявлення і оцінка порушень.

Література [3; 4; 7; 8]

Тема 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Поняття про аудиторські докази. Поняття робочих документів аудитора. Класифікація робочих документів аудитора. Методика ведення аудиторського дос'є. Поняття про аудиторський звіт та аудиторський висновок. Структура аудиторського висновку. Види аудиторських висновків та їх зміст.

Література [2; 3; 4; 5; 7; 9]

Тема 7. Аудит фінансової звітності.

Аудит фінансової звітності підприємства. Визначення критеріїв аудиторської оцінки фінансової звітності. Аудит балансу підприємства. Аудит дебіторської заборгованості та зобов'язань. Аудит фінансових результатів підприємства. Документальне забезпечення аудиту.

Література [1; 2; 5; 6; 9]

Тема 8. Підсумковий контроль Аудиторський висновок та інші підсумкові документи.

Аудиторський звіт і аудиторський висновок. Відповідальність та дії аудитора до і після підписання аудиторського висновку. Запит відповіді від адміністрації. Особливості взаємовідносин сторін у різних ситуаціях. Складання довідки про виправлення помилок, виявлених при аудиті фінансової звітності. Загальні вимоги до аудиторського висновку.

Література [3; 4; 5; 7; 8; 9]

Тема 9. Реалізація матеріалів аудиту.

Реалізація матеріалів аудиту. Повідомлення (листи) керівникам підприємства про виявленні недоліки; коментар недоліків та помилок в обліку, оцінка системи обліку і контролю; конструктивні рекомендації (поради), консалтинг. Повідомлення і інформація з питань аудиторської перевірки вищому управлінському персоналу. Порядок виправлення помилок виявлених при перевірці фінансової звітності.

Література [1; 3; 4; 6; 7; 9]

Тема 10. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Аудиторські послуги, їх об'єкти і види. Супутні послуги. Спеціалізовані ділянки перевірки. Перевірка прогнозової фінансової інформації. Особливості маркетингового аудиту.

Література [2; 3; 5; 6; 8; 9]

Тема 11. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти.

Планування роботи внутрішнього аудитора. Внутрішній контроль на підприємстві, його види. Об'єкти внутрішнього аудиту. Функції внутрішнього аудитора.

Література [1; 3; 4; 6; 7; 9]

Тема 12. Методичні прийоми внутрішнього аудиту.

Способи і методичні прийоми внутрішнього аудиту. Особливості внутрішнього аудиту за окремими напрямками господарювання і контролю. Аудит стратегії функціонування підприємства в зовнішньому середовищі.

Література [1; 3; 4; 6; 7; 8; 9]

Тема 13. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.

Узагальнення роботи внутрішнього аудитора. Розроблення та реалізація системи заходів внутрішнього аудиту.

Література [1; 2; 3; 8; 9]

Дисципліна «ПРАКТИЧНИЙ АУДИТ»

Тема 1. Аудит грошових коштів та касових операцій

Завдання, об'єкти аудиту грошових коштів та касових операцій. Джерела інформації. Методичні прийоми. Послідовність проведення аудиту грошових коштів та касових операцій. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [2; 3; 6; 7; 9]

Тема 2. Аудит розрахункових та кредитних операцій

Завдання, об'єкти аудиту розрахункових та кредитних операцій. Джерела інформації. Аудит дебіторської заборгованості. Аудит зобов'язань. Аудит кредитних операцій. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [2; 3; 4; 5; 7; 9]

Тема 3. Аудит необоротних активів

Завдання, об'єкти аудиту необоротних активів. Джерела інформації. Аудит операцій з основними засобами: надходження; переміщення; ліквідація; реалізація; нарахування зносу; капітального та поточного ремонту; переоцінки основних засобами.

Аудит нематеріальних активів. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [3; 4; 5; 7; 8; 9]

Тема 4. Аудит виробничих запасів

Завдання, об'єкти аудиту виробничих запасів. Джерела інформації. Послідовність аудиту операцій з виробничими запасами: надходження; використання; переоцінки. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [1; 3; 5; 7; 9]

Тема 5. Аудит розрахунків з працівниками з оплати праці

Завдання, об'єкти аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці. Джерела інформації. Послідовність аудиту операцій з оплати праці: нарахування заробітної плати; утримання із заробітної плати; нарахування на фонд оплати праці. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [2; 3; 6; 7; 8]

Тема 6. Аудит витрат на виробництво

Завдання, об'єкти аудиту витрат на виробництво. Джерела інформації. Послідовність аудиту витрат: що складають виробничу собівартість; не входять до складу виробничої собівартості; адміністративних витрат; витрат на збут; інших витрат. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню.

Література [2; 3; 4; 9]

Тема 7. Аудит фінансових результатів

Завдання, об'єкти аудиту фінансових результатів. Джерела інформації. Послідовність аудиту фінансових результатів: доходів від реалізації продукції; інших операційних доходів; фінансових доходів; інших доходів; надзвичайних доходів; оподаткованого прибутку. Аудит фінансової стабільності, платоспроможності, ліквідності підприємства. Аудит фінансового становища підприємства. Типові порушення, їх наслідки та заходи по усуненню

Література [1; 2; 5; 6; 9]

3. ЗМІСТ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Лабораторні роботи запропоновані відповідно до програмно-технічного забезпечення наявного у навчальному закладі «Турбо Аудит»

Лабораторна робота №1

Тема: Підготовчий етап проведення аудиту в ІС «Турбо Аудит»

МЕТА: познайомитися з основними видами робіт та документами на першому підготовчому етапі аудиторської перевірки та навчитися формувати основні робочі аудиторські документи в програмі «Турбо Аудит».

Завдання до лабораторної роботи

1. Зібрати інформацію про базове підприємство із засобів масової інформації (журналів, газет) та відкритих джерел (офіційний сайт компанії, сайт www.smida.gov.ua тощо).

2. Запустити базу даних, ознайомитися з основними елементами інтерфейсу та командами роботи із записами картотеки та бланками-редакторами в ПП «Турбо Аудит».

3. Сформувати умовно-постійну частину інформаційної бази, заповнивши довідник «Аудиторська група», та зареєструвати в системі «Лист-пропозицію», що надійшов від клієнта на проведення аудиторської перевірки достовірності фінансової звітності підприємства.

4. Проаналізувати зібрану інформацію та заповнити документ «*Анкета підприємства*».

5. У разі недостатності інформації для заповнення анкети потрібно:

а) сформувати «*Листи-запити*» до клієнта для отримання інформації, необхідної для заповнення анкети, якщо вона відсутня в кейсі;

б) сформувати питання для усного опитування працівників, заповнивши документ «*Довідка про усні роз'яснення працівників*»;

в) розробити запити до адміністрації підприємства та відобразити в журналі «*Реєстрація відповідей*» зміст і характер підготовлених запитів.

6. Дослідити питання незалежності аудитора та оцінити можливість співпраці з клієнтом, заповнивши документ «*Незалежність аудиту*».

7. Сформувати лист-згоду, проект протоколу зустрічі із клієнтом та договір на проведення аудиту.

8. Роздрукувати сформовані документи та оформити їх як частину аудиторського дос'є, оформити та підкріпити зібрані аудиторські докази.

Пояснення до виконання лабораторної роботи.

Основними завданнями підготовчого етапу є дослідження сфери діяльності підприємства-клієнта та узгодження вимог і строків проведення аудиторської перевірки та визначення принципової можливості проведення аудиту з погляду професійної компетентності та незалежності аудитора, реальності завдань, обсягів і строків перевірки.

Отримавши пропозицію від підприємства на проведення перевірки, аудитор здійснює попередній збір та аналіз інформації про підприємство-клієнта (підприємство, на якому студент проходив виробничу практику).

У системі «Турбо Аудит» відображення основних видів робіт підготовчого етапу здійснюється із застосуванням наступних документів:

- анкети;
- протоколу зустрічі;
- листа-зобов'язання;
- листа-замовлення;
- листа-згоди;

- договору на проведення аудиту;
- додатку до договору.

Інформація, зібрана аудитором, узагальнюється в документі «Анкета». Бланк анкети складається з 2-х частин: інформації про аудиторську фірму та інформації про підприємство-клієнта.

Для прийняття рішення щодо проведення аудиту, необхідно переконатися у дотриманні принципу незалежності щодо майбутнього клієнта. В ІС «Турбо Аудит» таке дослідження здійснюється в процесі заповнення спеціальної анкети «Незалежність аудиту».

У разі виникнення потреби в отриманні додаткової інформації про клієнта від його працівників або третіх осіб ІС «Турбо Аудит» надає можливість здійснити контроль за відісланими листами-запитами та отриманими відповідями за допомогою Журналу реєстрації запрошеної та наданої інформації.

Серед основних методів збору інформації на підготовчому періоді та в ході аудиторської перевірки є опитування (письмове або усне) працівників підприємства-клієнта чи третіх осіб. Таке опитування здійснюється за допомогою спеціальних анкет «Довідка про усні роз'яснення працівників». Цей бланк надає студенту можливість формулювання закритих (відповіді «так» або «ні») і відкритих тестів (розгорнуті відповіді працівників у колонці «Примітки»).

Рішення про прийняття пропозиції щодо проведення аудиту повідомляється клієнту шляхом надсилання листа-згоди. В ІС «Турбо Аудит» формування листа-згоди здійснюється за допомогою «Листа-зобов'язання на проведення аудиту».

Укладанню договору на проведення аудиту передуює зустріч сторін: представників аудиторської фірми та представників підприємства-клієнта. Результати цієї зустрічі необхідно зафіксувати у документі «Протокол зустрічі».

За результатами цього протоколу формується договір про надання аудиторських послуг.

У разі потреби аудитор може сформулювати додатково замовлені клієнтом аудиторські послуги в спеціальному документі «Додаток до договору».

Контрольні запитання

1. Сутність підготовчого етапу аудиту, його мета, завдання і стадії.
2. Охарактеризуйте основні види робіт та документів на підготовчого етапу аудиту.
3. Договір на проведення аудиту: форма, структура, основні положення.
4. Лист-згода на підготовчому етапі аудиту: призначення, юридичний статус, структура та зміст.
5. Оцінка незалежності аудитора: необхідність та дії у разі її порушень.

6. Надсилання запитів у процесі аудиторської перевірки: необхідність, форма, та порядок надсилання до третіх осіб відповідно до вимог МСА.

7. Бланк «Анкета» у системі «Турбо Аудит»: призначення та особливості використання.

8. Журнал реєстрації запитів в системі «Турбо Аудит»: призначення та особливості використання.

9. Договір, додаток до договору та протокол зустрічі: особливості формування в системі «Турбо Аудит».

10. Довідник «Аудиторська група» в системі «Турбо Аудит»: призначення та особливості формування.

Лабораторна робота 2

Тема: Планування аудиторської перевірки в ІС «Турбо Аудит»

МЕТА: Познайомитися з основними видами робіт та документами на другому етапі планування аудиторської перевірки та навчитися формувати основні робочі аудиторські документи в ІС «Турбо Аудит».

Завдання до лабораторної роботи

Використовуючи інформацію, отриману під час виконання попередньої роботи та дані, зібрані із відкритих інформаційних джерел, виконати наступні завдання:

1. Ввести в програму дані фінансових звітів за останній звітний період.

2. Набути необхідного рівня розуміння діяльності базового підприємства та відобразити в ІС «Турбо Аудит» інформацію про суб'єкт перевірки, використавши бланк «Розуміння діяльності».

3. Оцінити рівень властивого клієнту ризику, виконавши тестування з використанням документа «Властивий ризик».

4. Оцінити ризик контролю, властивий системам обліку та контролю клієнта, виконавши тестування з використанням документа «Ризик системи ВК и БО».

5. Оцінити загальний рівень аудиторського ризику та визначити плановий рівень ризику невиявлення із використанням документа «Аудиторський ризик».

6. Оцінити загальний рівень суттєвості дедуктивним методом, сформувавши документ «Загальний рівень суттєвості».

7. Спланувати перевірку, підготувавши документи «Загальний план».

8. Роздрукувати сформовані документи та долучити їх до розпочатого раніше аудиторського дос'є, підкріпивши відповідними аудиторськими доказами.

Пояснення до виконання лабораторної роботи.

Від моменту укладання угоди на проведення аудиту розпочинається наступний етап перевірки, основним завданням якого є визначення стратегії

перевірки, розрахунок аудиторського ризику, рівня суттєвості, формування плану та програми аудиту.

Під час планування в ІС «Турбо Аудит» потрібно в першу чергу сформувати інформаційну базу, ввівши дані фінансової звітності клієнта.

Здійснення планування вимагає достатнього рівня розуміння особливостей діяльності підприємства-клієнта. Достатній рівень розуміння діяльності досягається в процесі формування анкети «Розуміння діяльності». Відповіді на цю анкету дають можливість аудитору всебічно розглянути та охарактеризувати підприємство для виявлення позитивних і негативних чинників та оцінки аудиторського ризику.

В ІС «Турбо Аудит» оцінка ризику здійснюється із застосуванням трифакторної мультиплікативної моделі аудиторського ризику:

$$ПАР=ВР*РК*РН,$$

де ПАР – припустимий аудиторський ризик;

ВР – властивий ризик;

РК – ризик контролю;

РН – ризик невиявлення помилок.

В ІС «Турбо Аудит» оцінка властивого ризику здійснюється за допомогою заповнення бланку «Оцінка невід'ємного ризику», який являє собою перелік питань, відповіді на які даються шляхом бальної оцінки ступеня ризикованості кожного фактору. В колонці «Оцінка» необхідно виставити 1, 2, 3 бали, що відповідає якісній оцінці ризику за шкалою: низький, середній або високий.

На підставі оцінок, виставлених аудитором, програма переводить якісну шкалу оцінки ризику в кількісну.

Для оцінки ризику контролю в ІС «Турбо Аудит» використовується бланк-тест «Ризик системи ВК та БО». Він являє собою перелік питань і можливих відповідей, які обирає аудитор. Кожній відповіді системою присвоєно відповідний бал.

Аналогічно до ризику контролю в ІС «Турбо Аудит» оцінюється ризик невиявлення помилок за допомогою бланку-тесту «Оцінка ризику невиявлення помилок та перекручень бухгалтерської звітності».

На основі оцінок властивого ризику, ризику контролю та ризику невиявлення помилок в ІС «Турбо Аудит» здійснюється розрахунок загального аудиторського ризику.

Шляхом порівняння отриманого розрахункового значення аудиторського ризику з прийнятним рівнем аудитор доходить висновку про можливість проведення аудиторської перевірки або необхідність внесення змін до плану, програми тощо.

Із аудиторським ризиком тісно пов'язане поняття суттєвості. Для визначення загального рівня суттєвості в ІС «Турбо Аудит» передбачено документ «Визначення загального рівня суттєвості». Для визначення суттєвості необхідно здійснити наступне:

- у полі «Дата балансу» встановити дату звітності, що перевіряється;
- у полі «Вибір типу суттєвості» обрати спосіб визначення загального рівня суттєвості: «суттєвість на звітну дату» або «за середньоарифметичними даними» ;
- у полі «Число базових показників» аудитор задає кількість показників, яку вважає за потрібне використати.

Колонка «Частка» містить рекомендоване значення межі суттєвості для кожного показника. У разі необхідності аудитор може самостійно відкоригувати ці значення. Подальший розрахунок суттєвості здійснюється програмою автоматично після натискання позначки «Розрахувати».

На підставі набутого розуміння діяльності клієнта, оцінки ризику та визначення рівня суттєвості аудитор визначає стратегію перевірки та формує план і програму аудиту із застосуванням відповідних бланків «Загальний план аудиту», «Загальна програма аудиту». На цьому етап планування завершається і розпочинається наступний – безпосереднє проведення аудиту.

Контрольні запитання

1. Характеристика етапу планування: мета, основні види робіт та документи.
2. Набуття аудитором належного рівня розуміння бізнесу клієнта, як основи якісного планування.
3. Сутність ризико-орієнтованого підходу до проведення аудиторської перевірки: поняття аудиторського ризику, основні елементи традиційної моделі, якісний і кількісний підхід до оцінювання.
4. Суттєвість в аудиті: сутність, взаємозв'язок з аудиторським ризиком, дедуктивний та індуктивний підходи до оцінювання, якісний і кількісний аспекти суттєвості.
5. Визначення стратегії й тактики аудиторської перевірки та формування плану і програми аудиту.
6. Призначення бланку «Розуміння діяльності» в системі «Турбо Аудит».
7. Особливості оцінки властивого (невід'ємного) ризику в системі «Турбо Аудит».
8. Особливості оцінки суттєвості в індуктивний спосіб в ІС «Турбо Аудит» з використанням бланку «Суттєвість за елементами».
9. Особливості оцінки суттєвості в ІС «Турбо Аудит» у дедуктивний спосіб.
10. Формування плану і програми перевірки в середовищі «Турбо Аудит».

Лабораторна робота 3

Тема: Етап збору аудиторських доказів.

МЕТА: Познакомитися з методикою та організацією аудиту за сегментами обліку (нематеріальні активи, основні засоби, грошові кошти і тд.) в умовах автоматизованої обробки, порядком ведення аудиторської перевірки з використанням програми «Турбо Аудит»

Пояснення до виконання лабораторної роботи.

Відповідно до МСА аудитор зобов'язаний одержати достатні аудиторські докази, щоб зробити обґрунтовані висновки та на їх основі сформувані думку про повноту і достовірність фінансової звітності. На етапі збору аудиторських доказів програма «Турбо Аудит» пропонує комплекти тестів і процедур за розділами, які власне і становлять методикау аудиту. В кожному із 18 розділів необхідно провести загальні процедури : тестування систем БО та ВК, аналіз облікової політики, розрахунок обсягу вибірки тощо; процедури по суті : перевірка правильності документального оформлення, перевірка правильності оцінки тощо та підсумки за розділом. Зокрема загальні процедури являють собою перелік запитань, який при необхідності може доповнюватися або корегуватися. У результаті проведеної процедури аудитор має зробити самостійний висновок про надійність засобів контролю, відповідність облікової політики вимогам тощо. До загальних процедур відноситься розрахунок обсягу аудиторської вибірки який містить 2 етапи : визначення обсягу вибірки та побудова вибіркової сукупності. Визначення обсягу вибірки може здійснюватися вручну і автоматично. В останньому випадку необхідно натиснути позначку «Розрахунок», при ручному заповненні дані вносяться або корегуються в полях блакитного кольору. Побудова вибіркової сукупності визначається способом її формування: з ІС «1С:Підприємство», з ІС «Турбо Бухгалтер» , в ручний спосіб.

При використанні імпортованої в програму бухгалтерської бази вибіркова сукупність будується автоматично. Після вибору типу вибірки (суцільна, випадкова, стратифікована) натисканням позначки «**Перелік**» програма складає перелік елементів найбільшої вартості або елементів вибіркової сукупності.

За відсутності бухгалтерської бази використовується режим ручного введення.

Із побудованої вибіркової сукупності аудитор здійснює процедури по суті для одержання аудиторських доказів відсутності суттєвих перекручень.

На етапі збору доказів проводяться, обов'язкові у відповідності до МСА:

- перевірка форм фінансової звітності;
- перевірка початкових сальдо;
- перевірка дотримання нормативних актів;
- розгляд помилок і несумлінних дій на відповідно розроблених бланках.

Завершення перевірки кожного розділу аудиту здійснюється за допомогою наступних документів:

- попередній перелік помилок і зауважень (5192)
- зведення методичних (систематичних) порушень(5194)
- аналіз результатів вибіркової перевірки (5195)

- перелік нормативних актів, за якими виявлено порушення (5196)
- висновок по розділу аудиту (5198).

Контрольні запитання

1. Мета аудиту за сегментами обліку (нематеріальні активи, основні засоби, інші необоротні активи, грошові кошти, запаси і тд).
2. Завдання аудиту за сегментами обліку (нематеріальні активи, основні засоби, інші необоротні активи, грошові кошти, запаси і тд).
3. Об'єкти аудиторського дослідження при аудиті за сегментами.
4. Основні джерела інформації для проведення перевірки операцій за сегментами.
5. Аудиторські процедури аудиту за сегментами перевірки.
6. Джерела інформації для формування аудиторських доказів.
7. Загальні процедури. Тести засобів контролю в ІС «Турбо Аудит».
8. Тест систем внутрішнього контролю в ІС «Турбо Аудит».
9. Тест бухгалтерського обліку в ІС «Турбо Аудит».
10. Тест облікової політики з метою бухгалтерського обліку в ІС «Турбо Аудит».
11. Тест аналізу робочого плану рахунків в ІС «Турбо Аудит».
12. Звірення даних бухгалтерської звітності і реєстрів обліку в ІС «Турбо Аудит».
13. Аудиторська вибірка.
14. Побудова вибіркової сукупності (обороту) в ІС «Турбо Аудит».
15. Побудова вибіркової сукупності (сальдо) в ІС «Турбо Аудит».
16. Процедури по суті в ІС «Турбо Аудит».
17. Стандартні процедури.
18. Підсумкова процедура розподілу.

Лабораторна робота 4

Тема: Завершальний етап аудиторської перевірки

МЕТА: Познайомитися з методикою проведення завершального етапу аудиторської перевірки в умовах автоматизованої обробки, порядком ведення аудиторської перевірки з використанням програми «Турбо Аудит»

На цьому етапі передбачається здійснення заключних аудиторських процедур, оформлення робочих аудиторських документів, написання аудиторського звіту та аудиторського висновку і формування аудиторського досьє.

На завершальному етапі для оформлення результатів перевірки, необхідно:

1. Оцінити виявлені помилки.
2. Оцінити систематичні порушення.
3. Оцінити методологічні помилки.

4. Сформувати аудиторський звіт.
5. Сформувати аудиторський висновок.
6. Сформувати аудиторське досьє.

Пояснення до виконання лабораторної роботи.

Від моменту, коли зібрано достатню кількість доказів, чи остаточно встановлено неможливість формування аудиторської думки, необхідно провести етап узагальнення результатів аудиту, сформувати підсумкову аудиторську документацію та передати клієнту аудиторський висновок та аудиторський звіт.

На підставі таблиць, сформованих у процесі перевірки за окремими сегментами, на завершальному етапі необхідно сформувати аудиторську думку та оформити її відповідним аудиторським висновком. В ІС «Турбо Аудит» передбачено всі основні види аудиторських висновків.

Контрольні запитання

1. Сутність етапу узагальнення результатів перевірки. Його мета і завдання.
2. Розкрийте необхідність дослідження принципу безперервності на завершальному етапі перевірки.
3. Охарактеризуйте сутність аналітичних процедур на завершальному етапі аудиту та розкрийте порядок їх здійснення засобами ІС «Турбо Аудит».
4. Види аудиторського висновку та його формування в системі «Турбо Аудит».
5. Охарактеризуйте основні види робіт і документи на заключному етапі аудиту.
6. Охарактеризуйте порядок формування аудиторського звіту в середовищі ІС «Турбо Аудит».
7. Розкрийте процедури контролю якості аудиторської перевірки засобами ІС «Турбо Аудит».

4. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

4.1. Дисципліна «Аудит»

1. Історичні аспекти розвитку аудиту.
2. Становлення аудиту в Україні.
3. Види аудиту.
4. Суть аудиту.
5. Мета й завдання аудиту.
6. Організація аудиторської діяльності.
7. Аудиторські послуги.
8. Міжнародні стандарти аудиту.
9. Предмет аудиторської діяльності.
10. Об'єкти аудиторської діяльності.
11. Метод аудиторської діяльності.

12. Визначення критеріїв аудиторської оцінки фінансової звітності.
13. Методичні прийоми аудиторського контролю.
14. Поняття і складові аудиторського ризику.
15. Властивий ризик.
16. Ризик контролю.
17. Ризик не виявлення помилок.
18. Методика визначення припустимого аудиторського ризику.
19. Професійна етика аудитора.
20. Стадії аудиторської перевірки.
21. Планування аудиторської перевірки.
22. Процедури аудиту.
23. Поняття про аудиторські докази, їх джерела.
24. Визначення і оцінювання порушень.
25. Поняття робочих документів аудитора.
26. Класифікація робочих документів аудитора.
27. Методика ведення аудиторського дос'є.
28. Поняття про аудиторський звіт і аудиторський висновок.
29. Структура аудиторського висновку.
30. Види і форма аудиторських висновків.
31. Аудит у разі банкрутства підприємства.
32. Завершальний етап аудиторської перевірки.
33. Узагальнення результатів аудиторської перевірки.
34. Реалізація результатів аудиторського контролю.
35. Класифікація організаційних форм і видів економічного контролю.
36. Аудиторська перевірка стану обліку.
37. Аудиторська перевірка стану внутрішньогосподарського контролю.
38. Аудит фінансової звітності підприємства.
39. Суттєвість в аудиті та її взаємозв'язок з аудиторським ризиком.
40. Вимоги до робочих документів аудитора.
41. Аудиторська палата України.
42. Обов'язкові реквізити робочого документа аудитора.
43. Регламентований аудит в Україні.
44. Алгоритм процесу управління аудиторською діяльністю.
45. Відмінності предмета аудиторської діяльності від предмета економічного аналізу та предмета контролю і ревізії.
46. Методичні прийоми завершальної стадії аудиторської перевірки.
47. Аудиторська вибірка.
48. Достатність аудиторських доказів.
49. Достовірність аудиторських доказів.
50. Класифікація аудиторських послуг.

4.2. Дисципліна «Практичний аудит»

1. Методичні прийоми аудиту грошових коштів.

2. Завдання аудиту касових операцій.
3. Джерела інформації аудиту касових операцій.
4. Методичні прийоми аудиту касових операцій.
5. Інвентаризація каси.
6. Аудит правильності ведення касової книги.
7. Аудит повноти і своєчасності оприбуткування готівки.
8. Аудит порядку видачі та цільового використання грошових коштів під звіт.
9. Аудит повноти оприбуткування готівки з різних джерел.
10. Послідовність проведення аудиту дебіторської заборгованості.
11. Проведення аудиту кредиторської заборгованості за встановленими критеріями оцінки.
12. Аудит банківських кредитів.
13. Аудит розрахунків з підзвітними особами.
14. Аудит правильності видачі коштів на відрядження за кордон та правильності списання даних витрат.
15. Аудит розрахунків по претензіях.
16. Аудит розрахунків по відшкодування матеріальних збитків.
17. Типові порушення операцій з дебіторської заборгованості.
18. Типові порушення операцій з зобов'язаннями.
19. Дотримання яких законодавчо-нормативних актів повинен проконтролювати аудитор при перевірці операцій з основними засобами і нематеріальними активами.
20. Завдання аудиту необоротних активів.
21. Документальне дослідження повноти і своєчасності проведення інвентаризації необоротних активів.
22. Дослідження правильності оцінки необоротних активів в залежності від джерел їх надходження.
23. Перевірка правильності відшкодування збитків від розкрадання основних засобів.
24. Аудит операцій з вибуття основних засобів.
25. Аналіз відмінностей правильності нарахування амортизації необоротних активів в бухгалтерському і податковому обліку.
26. Аналіз відмінностей правильності віднесення витрат на поліпшення, реконструкцію основних засобів в бухгалтерському і податковому обліку.
27. Методичні прийоми аудиторської перевірки переоцінки основних засобів.
28. Типові порушення операцій з необоротними активами.
29. Завдання аудиту виробничих запасів
30. Джерела інформації аудиту виробничих запасів
31. Контроль умов зберігання виробничих запасів
32. Інвентаризація виробничих запасів

33. Аудит правильності оцінки виробничих запасів в залежності від джерел надходження
34. Аудит розрахунків з постачальниками
35. Аудит надходження виробничих запасів
36. Аудит спірних відносин між підприємством та постачальниками і покупцями виробничих запасів
37. Аудит списання виробничих запасів
38. Особливості аудиту МШП
39. Аудит переоцінки виробничих запасів
40. Типові порушення операцій з руху виробничих запасів.
41. Завдання аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці.
42. Джерела аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці.
43. Послідовність проведення аудиту розрахунків з працівниками з оплати праці.
44. Дослідження наявності організаційно-розпорядчих документів (наказу про облікову політику, колективної угоди, положення про преміювання);
45. Перевірка правильності нарахування основної заробітної плати;
46. Перевірка правильності нарахування додаткової заробітної плати;
47. Перевірка правильності розрахунку середнього заробітку;
48. Перевірка правильності віднесення витрат на оплату праці на відповідні рахунки;
49. Перевірка правильності розрахунку і своєчасності сплати нарахувань на витрати на оплату праці;
50. Перевірка правильності розрахунку і своєчасності сплати утримань із зарплати;
51. Типові порушення при розрахунках з працівниками з оплати праці.
52. Дослідження методів витрат на виробництво.
53. Аудит статей витрат на виробництво.
54. Аудит правильності віднесення витрат на відповідні рахунки.
55. Аудит чинності витрат на виробництво.
56. Перевірка правильності ведення обліку витрат за різними видами діяльності та видами продукції.
57. Перевірка обліку витрат майбутніх періодів.
58. Перевірка правильності розподілу загальногвиробничих витрат.
59. Завдання аудиту фінансових результатів.
60. Джерела інформації аудиту фінансових результатів.
61. Послідовність аудиту фінансових результатів від фінансової діяльності.
62. Послідовність аудиту фінансових результатів від інвестиційної діяльності.
63. Вертикальний аналіз звіту про фінансові результати.
64. Аудит правильності визначення та своєчасності сплати ПДВ.

65. Аудит правильності визначення та своєчасності сплати акцизного збору.

66. Аудит правильності визначення та своєчасності сплати податку на прибуток підприємства.

67. Аудит фінансового стану підприємства.

68. Типові порушення при операціях з визначення фінансового результату.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України "Про аудиторську діяльність" // Голос України. – 1993 - 29 травня.

2. Ватуля І.Д., Канцедал Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. - 304 с.

3. Войнарченко М.П., Пономарьова Н.А., Замазій О.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2010. - 488 с.

4. Іванова Н.А., Ролінський О.В. Організація і методика аудиту. Навч. посіб. – К.: Каравела, 2005. - 216 с.

5. Ільїна С.Б. Основи аудиту. Навч. посіб. – К.: Кондор, 2006. - 378 с.

6. Дерев'янка С.І., Олійник С.О., Кузик Н.П., Ганяйло О.М. Основи аудиту. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2008. - 328 с.

7. Утенкова К.О. Аудит. Підручник. – К.: Алерта, 2011. - 408 с.

8. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. Аудит: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2002. – 465 с.

9. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. Аудит: теорія і практика: Навч. посіб. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 560с.

Додаткова

1. Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні"

2. Закон України "Про систему оподаткування" від 25 червня 1991 р.

3. Національні нормативи аудиту. Кодекс етики аудиторів України. Кодекс професійної етики аудиторів. Затверджені рішенням Аудиторської палати України № 122 від 18.04.03 р.

4. Про ліцензування аудиту: Положення Аудиторської Палати України від 17.02.94 р. №38/4.

5. Про сертифікації аудиторів: Положення Аудиторської Палати України від 27.11.97 р. № 60/5.

6. Про затвердження Положення «Про порядок зовнішнього аудиту юридичних осіб – акціонерів (учасників) комерційних банків у процесі перевірки правильності формування статутних фондів комерційних банків»: Лист Національного банку України від 02.12.96 р. № 10-206/3099.

7. «Про порядок проведення зовнішнього аудиту юридичних осіб - акціонерів (учасників) комерційних банків у процесі перевірки правильності формування статутних фондів комерційних банків»: Постанова Правління Національного банку України від 02.12.96 р. № 301 (з наступними змінами та доповненнями)

8. Сайт Аудиторської Палати та Спілки аудиторів України – <http://apu.com.ua>